

Sammaleen käyttö eristeenä

Mieltymykseni rahkasammaleen käyttämiseen eristeenä perustuu moniin erillisiin havaintoihin. Se, mitä tässä kerron, on valtaosin mutu-tuntumaa, joka kaipaisi tarkistusta. Havainnot ovat minulle silti riittävän varmoja, että uskallan käyttää sammalta tärkeissä kohdissa meidän talossamme. Tykkään sammaleen tuoksusta.

Olen kuullut väitteen, että seinäsammal pitää rahkasammalta paremmin lehdykkänsä. Se saattaa pitää paikkansa varsinkin jos liikuttaa sammalta hyvin kuivana. Jos lehdykät muuttuvat jauhoksi, eristysarvo putoaa varmasti tuntuvasti. Näin käy, jos sammal jää kosteana kasaan talven yli. Kuulemma (hyvän) sammaleen eristysarvo lähentelee selluvillan arvoja ja se on paljon!

Yksi tärkeä havainto on, että sammal ei tunnu olevan hiirien ykkösvalintoja pesäpaikaksi. Lasivillaan sen sijaan he jyršivät mielellään käytäviään ja pilaavat eristeen.

Sammal on kevyt ja siten painuu vain maltillisesti. Varsinkin, jos sammal on sullottu kahden likellä (- 20cm) olevan seinämän väliin, se tarttuu sivuihin eikä kovin herkästi liu'u alas toisin kuin kutteri tai sahapuru.

Omaa luokkansa on sammaleen puskurointikyky kosteudelle. Ulkoseinissä lämpimän sisäseinän ja kylmän ulkoseinän välissä kulkee kastumispinta, johon talven aikana kertyy tiivistyvää kosteutta. Hyvä, jos se kosteus jää aineeseen, joka pystyy ottamaan sitä vastaan talvella ja luovuttamaan sitä kesällä.

Sammaleella on antibioottisia vaikutuksia. Se ei homehdu, vaikka se on vuoden kosteana läjässä. Se tuntuu suojaavan jossain määrin muutkin aineet, joiden kanssa se on kosketuksessa.

Sammaleella muutakin käyttöä

Käytän sammalta sielläkin, missä haluan pitää ilmakosteuden tasaisena, kuten kellarissa. Siellä kosteahko sammal toimii samalla hyvänä ilmaisimena kun kellaria jäähdytetään. Kun pakkasraja alittuu, sen huomaa hyvissä ajoin tunnustelemalla sammalta.

Hyvälaatuinen sammal on takapuoliystävällinen. Sillä voi hyvin pyyhkiä huussissa, se sitoo virtsan ja kompostoituu mainiosti. Huussin alainen kasa pysyy sammaleella ilmavampana kuin vessapaperia käyttäen ja haisee paremmalle. Minusta sammal on parasta silloin kun se ei ole kostea muttei rutikuivakaan.

Talon alapohja

Olen toteuttanut talomme alapohjan seuraavasti: alimpana kannattimien päällä on pyöreitä riukuja. Niiden päälle levitin kuorittua metsämaata (~5cm) , joka koostuu enimmäkseen varpukasvien juurista. Jos haluaa, voi kuivata ja tampata siitä hiekat vähemmälle. Juurakko on yllättävän lahonkestävä. Yritin sitä joskus kompostoida

huonolla menestyksellä. Juurimatto tasoittaa riukujen epätasaisuuksia. Sen päälle laitoin pahvia ja ilmasulukuksi limittäin monta kerrosta sanomalehtipaperia. Sitten vasta tulee 40cm rahkasammalta. Sen päälle laitan vielä kerroksen ilmasulkupaperia lattialankkujen alle. Tärkeä on, että sammalpinnan ja lattialautojen väliin ei jää tyhjää tilaa. Jätän lattialaudat kiinnittämättä pariaksi vuodeksi, jotta voin tarkkailla sammaleristeen mahdollista laskeutumista.

Yläpohjassa käyttäisin ainakin 60cm paksua sammalkerrosta ja kiinnittäisin erityisesti huomiota ilmasulkuun. Lämmin ilma muodostaa yläkerrassa paineen, joka pyrkii ylös ja ulos. Siksi yläpohjan rakenne saattaa vuotaa lämpöä voimakkaammin kuin alapohja.

Sammaleen kuivaaminen

Parasta rahkasammalta löytyy metsäojista. Korkeita ja pehmeitä kasvustoja, jotka ovat erinomaista huussisammalta. Mutta se on märintä lajia mitä voi olla. Korjatessani seison hajareisin ojan yläpuolella ja nostan käsillä sammalta korkeisiin läjiin ojan penkkaan.

Viikossa vesi ehtii valua kasoista ja niitä on helpompi kuljettaa metsästä. Rahkasammal kasvaa myös maassa. Se on lyhyempää, mutta ehkä huonommin eristävää. Toisaalta se on helpompi korjata ja kuivata.

Levitän kosteat sammaleet katettuun suojaan johon paistaa aurinko ja jossa käy tuuli. Sammal kuivuu äärimäisen huonosti. Kerään kuivunutta sammalta pinnalta sekä käännän kasan useita kertoja päivässä. Tätä kannatta tehdä pitkin kesää saadakseen muutaman kuution eristettä kasaan. Taloa varten aloin kerätä ja kuivata sammalta jo useita vuosia etukäteen. Lopetan kuivaamisen elokuun jälkeen, sillä syyskuun auringossa ei ole enää paljon voimaa.

Hieno materiaali, kerta kaikkiaan!
Lasse Nordlund, 2017

Neljäpiikillä voi kätevästi kuoria metsämaata

Sammaleriste kannattaa sulloa kohtuullisesti, jotta ei synny ilmarakoja